

Vėjo elektrinių įrengimo atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir poveikio aplinkai vertinimo rekomendacijų
1 priedas

KRAŠTOVAIZDŽIO VIZUALINIO ESTETINIO POTENCIALO APSAUGOS METODINIAI REIKALAVIMAI

1. Kraštovaizdžio vizualinio estetinio potencialo apsaugos metodiniai reikalavimai planuojamoms vėjo elektrinėms (toliau – kraštovaizdžio metodiniai reikalavimai) nustatyti vadovaujantis:

1.1. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 9, 13, 18 ir 19 straipsnių nuostatomis;

1.2. Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 67, 69, 84 ir 86 straipsnių nuostatomis, draudžiančiomis vėjo elektrinių statybą kultūrinuose, gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose, valstybiniuose parkuose ir biosferos rezervatuose, išskyrus atvejus, kai sodybose ar prie esamų ūkinių pastatų statomos iki 25 m aukščio vėjo elektrinės;

1.3. Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703 „Dėl Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano patvirtinimo“ (toliau – NKTP), VI skyriaus „Kraštovaizdžio vizualinio estetinio potencialo apsauga“:

1.3.1. 71 punkto nuostatomis, nustatančiomis, kad labai didelio ir didelio estetinio potencialo ypač ir vidutiniškai raiškių kraštovaizdžio kompleksų, kuriuos sudaro NKTP nustatyti AIII, AIV, BII, BIII ir BIV kraštovaizdžio vizualinės struktūros tipai, kokybė negali būti bloginama;

1.3.2. 73 punkto nuostatomis, nustatančiomis, kad ypač saugomo šalies vizualinio estetinio potencialo arealuose ir vietovėse (AI, AII ir BI kraštovaizdžio vizualinės struktūros tipai) vėjo jėgainių statyba draudžiama;

1.3.3. teritorijose, kurioms nustatyta silpna ir neraiški vertikalioji sąskaida (CI, CII, CIII, CIV, DI, DII, DIII ir DIV kraštovaizdžio vizualinės struktūros tipai), kraštovaizdžio metodiniai reikalavimai netaikomi – vėjo elektrines statyti galima, jeigu Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos žemės įstatyme nustatyta tvarka parengtuose ir patvirtintuose planavimo dokumentuose nenustatyta kitų (papildomų) reikalavimų kraštovaizdžio raiškai ir jo vizualinei kokybei išsaugoti, nenumatyti konkretūs būdai statinių neigiamam poveikiui (kraštovaizdžio vizualinei taršai) mažinti;

1.4. įvertinus Vizualinės taršos gamtiniams kraštovaizdžio kompleksams ir objektams nustatymo metodikoje (2015 m.), publikuojamoje Aplinkos ministerijos interneto tinklalapyje https://am.lrv.lt/uploads/am/documents/files/saugom_teritorijos_kra%C5%A1tov/Vizualines%20taršos%20nustatymo%20metodika.pdf, pateiktas rekomendacijas kraštovaizdžio vizualinei taršai išvengti ar jai sušvelninti, taip pat įvertinus užsienio, pirmiausia Europos šalių, patirtį saugant kraštovaizdžio vizualinį estetinį potencialą.

2. Kraštovaizdžio metodiniai reikalavimai taikomi atliekant konkrečios teritorijos modeliavimą (vizualizaciją) ir skaičiavimus, reikalingus planuojant vėjo elektrines kraštovaizdžio vizualinės apsaugos požiūriu pagrįsti. Atliekant konkrečios teritorijos modeliavimą, turi būti įvertintas suminis vykdomų ar patvirtintų planuojamų ūkinių veiklų – vėjo elektrinių parkų, esančių iki 20 km atstumu nuo modeliavimo (vizualizacijos) taško, poveikis kraštovaizdžio vizualiniam estetiniam potencialui.

3. Modeliavimui (vizualizacijai) skirti taškai, t. y. teritorijų planavimo dokumentuose nustatytos gamtinės, kultūrinės, kitos lankomos kraštovaizdžio vertybės (raiškių upių slėniai, senslėniai, ežerų kloniai, kalvynai, raguvynai, gamtos paveldo objektai, lankytojų centrai, apžvalgos bokštai, regyklos, pažintiniai takai, piliakalniai ir pan.) (toliau – kraštovaizdžio vertybės), nuo kurių būtų modeliuojami galimų vėjo jėgainių konstrukcijų siluetai ir gaunami konkretūs statinių aukščių, jų atstumų ir kiti parametrai, parenkamos taip, kad atstumas tarp pasirinktų linijinio pobūdžio

kraštovaizdžio vertybių objektų, esančių raiškių upių slėniuose, senslėniuose, ežerų kloniuose, kalvynuose, raguvynuose, pažintiniuose takuose ir pan., būtų ne mažesnis kaip 10 km, atstumas tarp taškinio pobūdžio kraštovaizdžio vertybių objektų – gamtos paveldo objektų, lankytojų centrų, apžvalgos bokštų, regyklų, piliakalnių ir pan. – ne mažesnis kaip 5 km. Modeliavimui (vizualizacijai) skirti taškai saugomose teritorijose suderinami su už šių teritorijų apsaugą atsakingomis saugomų teritorijų direkcijomis.

4. Siekiant, kad 1.2 papunktyje išvardytų saugomų teritorijų kraštovaizdis (toliau – ST kraštovaizdis) ir 1.3.2 papunktyje apibrėžtas ypač saugomo šalies vizualinio estetinio potencialo kraštovaizdis (toliau – YS kraštovaizdis), kuriuose vėjo elektrinių statyba įstatymais ir teritorijų planavimo dokumentais draudžiama, būtų apsaugotas nuo galimos aplinkinių planuojamų vėjo elektrinių statinių vizualinės taršos, kad šie statiniai iš esmės nesumažintų vientisai suvokiamų erdvių (panoramų) atvirumo, matomumo ir suvokimo galimybių, vėjo elektrinėms, planuojamoms statyti už ST ir YS kraštovaizdžio ribų, nustatomi kraštovaizdžio reikalavimai, skirti sumažinti statinių neigiamą poveikį (vizualinę taršą):

4.1. mažiausias leistinas atstumas (m) nuo vėjo elektrinės ir (ar) jų grupės iki ST ar YS kraštovaizdžio ribos nustatomas 1 m statinio aukščio dydį prilyginant 50 m atstumo dydžiui žemės paviršiaus projekcijoje. Šis atstumas gali būti mažinamas atitinkamai 10 %, 20 %, 30 %, 40 % ar 50 %, kai modeliuojant nustatoma, kad nuo kraštovaizdžio vertybių matoma atitinkamai 50 %, 40 %, 30 %, 20 % ar 10 % statinio konstrukcijos aukščio;

4.2. didžiausias leistinas vėjo elektrinės ir (ar) jų grupės matymo laukas ir matomumo kampas nuo kraštovaizdžio vertybių. Statinių kiekis (vnt.), tankumas (vnt./km²) ir jų galimos statybos vietos turi būti parinktos ir nustatytos, kad nuo kraštovaizdžio vertybių matomi vėjo elektrinių statiniai ir (ar) jų konstrukcijų dalys, esančios:

4.2.1. horizontalaus matymo lauke, kurį sudaro 180° kampas, patektų į kairįjį ir (ar) dešinįjį matymo lauko pakraščius ir kartu užimtų ne daugiau kaip trečdalį (iki 60° kampą) horizontalaus matymo lauko;

4.2.2. panoraminio matymo lauke, kurį sudaro 360° kampas, būtų matomos kompaktiškai, t. y. tik iš vienos pusės ir kartu užimtų ne daugiau kaip ketvirtadalį (iki 90° kampą) panoraminio matymo lauko;

4.2.3. vertikalaus matymo lauke, kurį sudaro 90° kampas, sudarytų ne daugiau kaip 1,15° suminio vertikalaus matymo lauko kampą.

5. Siekiant, kad 1.3.1 papunktyje apibrėžta labai didelio ir didelio estetinio potencialo ypač ir vidutiniškai raiškių kraštovaizdžio kompleksų (toliau – LD kraštovaizdis) kokybė nebūtų bloginama, vėjo elektrinių statinių statyba šiose teritorijose galima su sąlyga, kad mažiausias leistinas atstumas (m) nuo statinio iki LD kraštovaizdyje esančių kraštovaizdžio vertybių nustatomas 1 m statinio aukščio dydį prilyginant 25 m atstumo dydžiui žemės paviršiaus projekcijoje, didžiausias leistinas vėjo elektrinės ir (ar) jų grupės vertikalaus matymo laukas, kurį sudaro 90° kampas, turi sudaryti ne daugiau kaip 2,30° suminio vertikalaus matymo lauko kampą. Kiti LD kraštovaizdžiui taikomi vėjo elektrinių statinių neigiamo poveikio (vizualinės taršos sumažinimo) būdai, mažiausio leidžiamo atstumo mažinimo principai yra kaip ir ST bei YS kraštovaizdžio atvejais, nustatytais 4.1 papunktyje.
